

Barcelona, 21 d'agost de 1931

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

ANY LV -2720

Preu 20 cts. - Atrassats, 40

L'horitzó republicà s'aclareix

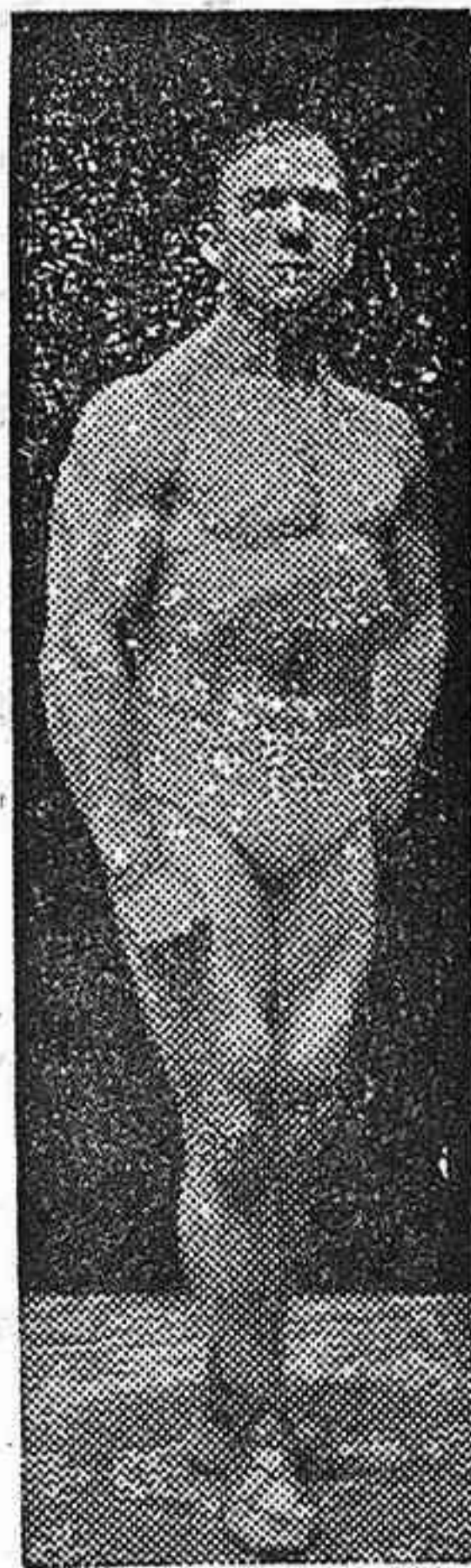
—Ja us conec: Veniu a llepar com els gossos, per a mossegar de traïdor.
Però estic vacunada amb fe republicana, i no hi podreu, amb mi!

Cap dona no estima un home dèbil

TAL vegada vós sigueu, com d'altres mils i mils que han sollicitat la meua ajuda, temerós de passar a l'estat matrimonial perquè sospiteu que les vostres febleses canviaran l'amor en odi i repugnància. Tal vegada sou un d'aquests homes dèbils, malaltissos, adolorits, ombrívols i alabatuts; homes que no troben plaer a la vida, mancats d'idoneïtat, que fugen del món i dels homes; tal vegada tancats a casa, temeu els homes forts, i sou tímids davant les dames ufanes i esplèndides, us fa por el matrimoni; sentiu gelosia dels homes que són admirats per llur robustesa física, llurs proeses musculars i llur vigoria baronívola. Si aquest és el vostre retrat, deixondu-vos, desvetileu-vos! És un crim que vós resteu en una situació tan deplorable, i més encara si el pler de viure, la salut radiant i la força baronívola són a l'abast vostre.

Deixeu-me que us digui com l'Strongfortisme rehabilitarà el vostre cos

Vós no podeu recobrar la vostra masculinitat, la vostra vivacitat, les energies perdudes, per altres situació tan deplorable, i més encara si el pler de viure, la salut radiant i la força baronívola són a l'abast experimentació dilatada en el rehabilitament de milers d'homes en tot el món. El meu camí és el de la Naturalesa.

LIONEL STRONGFORT
l'home perfecte

Vós no heu sabut contrarestar els enemics de la salut vostra. Bé, doncs, cal que vós li doneu una oportunitat a la Naturalesa, i veureu com per art d'encantament els poders restauradors naturals, els seus processos rehabilitadors i les seves virtuts salutíferes us ajudaran a assolir una nova i esplendorosa condició física. Acolliu la Naturalesa amb tota confiança i accepteu la seva ajuda bondadosa per tornar-vos la salut, el vigor, la masculinitat, adoptant el meu curs universalment famós: "El Strongfortisme, la ciència moderna de la Salut i la Força".

Com homes tornats a néixer

Molts joves m'adrecen les lletres més patètiques respecte de la seva trista condició i el seu estat mental deplorable. Les coses que jo els he revelat, les coses que jo faig per ells, transformen llurs vides, els fa feliços, llurs ànimes esdevenen optimistes, troben noves perspectives, en el món, en la societat. Els meus mètodes els comuniquen tot seguit un benestar físic tan nou, tan divers, que es tornen radiants de vitalitat, plètòrics de vigor, dalerosos de viure la vida, plens d'ànim i d'ambició. Els resultats són veritablement admirables. Mils i mils d'homes són testimonis d'aquests fets. Són històries vives de rejueniment, són casos verídics de restauració i reconstrucció del cos humà; són proves incontestables.

Demaneu el meu llibre gratis

"Promoció i conservació de la Salut, Força i Energia mental", que és una revelació de fets íntims respecte del cos humà; fets que el fan inapreciable per als que volen foragitar de dintre seu les malures destructores de la vitalitat, les febleses que els inhabilita per al matrimoni i que els produeix depressions mentals. Aquest llibre senyala el camí vers una vida nova, més bona i curulla de felicitats. Amb molt de gust us el remetré gratis. Demaneu el vostre exemplar avui.

LIONEL STRONGFORT, Director

Especialista en Salut i Cultura Física

INSTITUT LIONEL STRONGFORT - Berlín-Wilmersdorf (Alemanya)

CUPÓ GRATIS I CONFIDENCIAL

(posi's el franqueig suficient per a cartes a Alemanya)

Institut Lionel Strongfort. Berlín-Wilmersdorf (Alemanya) - D. 1098

Serveixi's trametre'm completament gratis el llibre "Promoció i Conservació de la salut, Força i Energia Mental", per al franqueig del qual li acompanyo 80 cèntims en segells de correu del meu país. He marcat amb una X les matèries en què estic interessat.

☐ Catarro	☐ Vicis secrets	☐ Impotència sexual	☐ Desordres de l'estómac
☐ Asma	☐ Barbs (acné)	☐ Nerviositat	☐ Major altura
☐ Dolors de cap	☐ Obesitat	☐ Estrenyiment	☐ Desenrotllament muscular
☐ Hèrnia	☐ Vista dèbil	☐ Respiració curta	
☐ Demacració	☐ Reumatisme	☐ Pulmons dèbils	

Noms (escriure'ls ben clars) .....

Edat ..... Carrer o Apartat de Correus .....

Ciutat ..... País .....

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

CRÒNICA

Primers passos

ER molta gent, la República era Xauxa. L'educació monàrquica i catòlica havia influït en la gent de manera que prenen la República com una impossibilitat, com un fet caòtic. La frase: "Això és una República!", volent significar que era un desori, havia fet fortuna. Es per això que l'ideal republicà s'havia estès en el nostre ambient com una galejada. Hi havia qui creia, en la seva inconsciència, que, un cop implantada la República, es treballarien menys hores, i cada dia, en llevar-nos, ens trobaríem, a la tauleta de nit, un bitllet de deu duros per cobrir les necessitats quotidianes. La República era una paraula màgica. Era una panacea. Més d'un cop hem parlat, en aquestes mateixes columnes, del sentiment religiós i miraculós del poble. En l'època dictatorial hem procurat passar més d'un i de dos articles atacant el curanderisme de tota mena, incloent-hi el polític, com el de Primo de Rivera, que creia resoldre les qüestions plantejades en tres mesos, tot oblidant que els problemes del món segueixen el seu curs i no s'acaben mai. També, per a molts, la República ha estat o han cregut que era aquesta panacea. Sembla que el nostre poble passi la tragèdia infinita de creure que totes les coses les pot resoldre un home sol o un nou canvi de coses i en un pampallugueig. Clar que ha ajudat a fer creure aquesta gran bestiesa la demagògia de certs candidats i oradors de míting que oferien als que els escoltaven les terres, les fàbriques, els pisos, els queviures completament gratuïts, per a quan les Corts Constituents serien elegides.

I ara estem pagant les conseqüències de tot l'enrenou preelectoral. L'elector es considera estafat. Ha vist que des del 14 d'abril ha hagut de llevar-se a la mateixa hora per anar a treballar; ha vist que segueix pagant el tramvia i que cada mes li vénen a cobrar els lloguers, i diu, amb una ingènua innocència: —"Això és la República?"

Evidentment, això és la República. No és altra cosa. Qui creia que una República era Xauxa, s'havia equivocat; qui creia que la República era el desordre, l'aldarull, la poca-solta descordada, la bestiesa que tothom fes el que vulgués com en un manicomi, també s'ha equivocat. La República és una democràcia, i en una democràcia, com en un altre règim qualsevol, la gent treballa i es guanya el pa amb la suor del seu front.

Però la República, a Espanya, ha fet més en tres mesos que no pas la Monarquia des de la Restauració. Ha

suprimit la Llei de Jurisdiccions, ha posat a ratlla la intervenció de l'Església dintre l'Estat, ha donat marge a Catalunya per tal que se significués en la seva voluntat autodeterminant; ha iniciat la construcció de 27.000 escoles, de les quals en funcionaran 7.000 el mes d'octubre; ha destruït l'esperit d'un exèrcit militarista, pretorià, dominador, convertint el poc que queda en una reunió de soldats obediènts; ha retornat al poble el que la Monarquia li havia usurpat prenent el nom de béns de la Corona; ha deturat l'obra diguem-ne constructiva de la Dictadura, que no era altra cosa que un desgavell de despeses, i ha iniciat la construcció i el foment amb mètode i ordre; ha posat en un peu d'igualtat els obrers i els patrons, respectant els drets de les vagues... però al costat de tot això ha fet respectar l'ordre al carrer. I doncs, què? Què volien aquests homes que criden tant perquè no els deixen fer el que volen? Què volien? Creien que la República era Xauxa i que farien l'ase i el demagog. Això, no. Una cosa és la República, i una altra el macarrònic ideal de la llibertat de "fer el que em dona la gana". Aquesta gent que va infiltrant entre els proletaris l'odi a la República no sap el mal que es fa ella mateixa. La República està enfortida i garantida ja. La República ha estat filla d'un moviment republicà. No l'ha guanyat aquest grupet o aquell militaret; la República ha estat filla dels electors. Les forces apolítiques, doncs, no hi han intervingut per res, perquè una de dues: si han votat, han deixat d'ésser polítiques, i llavors han traït les seves forces idònies perquè haurien pogut votar pels seus afiliats donant un canvi més important a la marxa de la revolució, o no han votat i, per tant, no poden dir que la revolució sigui filla de la seva obra. Si han votat uns homes que no són els seus, han traït l'ideal apolític; si no han votat, que no pertorbin, perquè han de comprendre que si les Corts Constituents es converteixen en Convenció, serà per fer una Convenció republicana, i no pas una Convenció comunista o anarco-sindicalista.

La gent treballarà sempre. I més ara que, degut a la nova moral comunista, el treball no és pas una condemna divina, sinó una obligació cooperativa. Es treballarà sempre, i potser, com més avençats siguin els règims polítics, més es treballarà. I més dura serà la vida, perquè en una democràcia el joc de la lliure disposició pot fer pujar i baixar la balança de la fortuna, i, en canvi, en un règim igualitari tots haurem de sotmetre'ns a la voluntat de l'Estat, que desfarà la teoria del rei Lluís —"L'Etat c'est moi"—, per a donar la nova que "L'Etat és l'Estat".

La República, doncs, no ha traït ningú. La República ha fet una ampla via liberal, com van prometre els que la varen dur, i la República encara anirà més endavant un cop assoleixi la seva consolidació definitiva amb l'aprovació de la Constitució.

FRANCESC MADRID

El poble ha complert el seu deure—el poble el compleix sempre!—votant l'Estatut.

Ara cal que els diputats de Catalunya sàpiguen fer-lo respectar.

LA CALANDRIA

D'un quant temps ençà, "Solidaridad Obrera", quan parla del President del Govern Provisional de la República, li diu "el calàndria Alcalà Zamora".

Calàndria!... La cosa té una certa gràcia. Però considerant els epítets amb què la "Soli" sol acompanyar els cognoms dels burgesos, el que dóna a Don Niceto és, en realitat, una floreta.

UN MISTERI

L'òrgan damunt dit dels Sindicats Unics ha publicat un article parlant de les relacions entre la C. N. T. i la F. A. I.

No res, una mena de misteri. Alguna cosa així com la Santíssima Trinitat: un Déu i moltes inicials.

CAPELLANS... NO RES MÉS QUE CAPELLANS

"El Matí" ha consagrat tot un editorial en defensa del cardenal Segura.

L'editorial és una càlida apologia del pontífex màxim dels troglodites espanyols.

No ens estranya. També, també al "Matí", són una mica troglodites: enyoren el cèlebre canonge Pildain, els miracles de la Verge d'Ezquioga, i, fins i tot, encara que ho dissimulin, *el muy católico rei D. Alfonso de Borbón...*

No, no ens estranyen aquestes debilitats de "El Matí". Fet i fet, defensen el gremi: ells, abans que tot, són capellans!

AQUELL SENYOR INDALECIO!

El senyor Indalecio, que en Finances ho fa tan malament com Calvo Sotelo, quan veu entrar Josep Ortega Gasset al Congrés, diu al ministre que té al costat, rient:

—Ahí viene la masa encefàlica.

Aquesta facècia, aquest odi a la intel·ligència, no fa ministre ni fa republicà. Fa una altra cosa.

MANERES DE PERDRE EL TEMPS.

En temps de la difunta i ja sortosament putrefacta monarquia, quan venia l'estiu, els periodistes no sabíem què fer.—Bé és cert, però, que tampoc no sabíem què fer a l'hivern.— La monarquia i la dictadura—la del difunt Primo de Rivera i la de Berenguer, que valdria més que haqués anat a fer companyia a Primo de Rivera—no ens deixaven tractar gaires temes. I els diaris anaven plens de pilota—però no de pilota de l'olla, que aquesta feia temps que faltava—plens d'enquestes teatrals sobre què tenien preparat

els nostres autors per a la propera temporada. I de concursos de bellesa—aquests concursos que tant escandalitzen les senyores velles, lletges i catòliques, i que, precisament, ha inventat un catòlic: el francès Mr. de Waleffe—i intervius amb reines de bellesa. Hi havia reines per tot arreu: reina de les modistes, de les mecanògrafes, de les nedadores, de les que no neden—ni ganes—, de Gràcia, del Clot, de Sant Gervasi, de tots els barris, de tots els pobles, de totes les províncies d'Espanya. N'hi havia tantes, que, si no es tractés de senyoretetes—i hom ha d'ésser galant amb les senyoretetes—, diríem que n'hi havia un femer.

Aquesta afició a la reialesa ens tenia veritablement alarmats. Per això, en venir la República, respiràrem satisfets. Però també en això ens equivocàvem; també en això no es tracta més que d'un canvi de nom. Ara ja no hi ha reines. Però hi ha els mateixos concursos. Amb l'aggravant que el ministre d'Estat forma part del jurat, o presideix el jurat d'un d'aquests concursos.

Nosaltres som amics de la barrila i de la gresca. Però nosaltres som uns pobres mortals sense representació. I ens sembla un xic massa fort que un ministre d'Estat—tot un ministre d'Estat—es dediqui a passar l'estona quan la nació té tants problemes a resoldre: les vagues, la terra, l'oposició de la clerigalla, la hisenda, les responsabilitats.

El senyor Alcalà Zamora ha dit, amb motiu de l'arribada de Macià a Madrid, que no és hora de festes i moixigangues, sinó de treball.

I treballant en concursos de bellesa ens sembla que farem poca feina.

VIRAI

Colofó

Jo sé d'un cant august sense termini
que es va recomençant
i adesiara el cant ens duu un domini
i ho va tot renovant.

Té tots els bells somriures i grandeses
d'un déu omnipotent,
i ens parla d'alegries i tristeses
i ens diu que no és morent...

I eixes rimes que amb tota la temença
joiós t'he anat trenant
en tenen la tonada i la volença
d'aquest aurífic cant.

No porten ni oripells ni galanura,
però són el cant millor
que humil t'he fet amb tota la ventura,
perquè és un cant d'amor!

FRANCESC SERRA

"La Epoca", "El Debate", "Informaciones", "El Imparcial", "A B C", s'han posat d'acord per a lluitar contra el nostre Estatut.

Sí, vaja; tota la Premsa indesitjable!

Film de la setmana

Dilluns

Enganxen per les parets
grossos bans de l'Alcaldia,
recomanant que complim
certes ordres, com a mida.
Tot plegat, aigua calenta;
no són els gossos tan sols
que a la sang porten la ràbia...
(Si veiessin certs "senyors"!)

Dimarts

Demanen des d'un diari:
"Falta un home, cent per cent,
disposant de cent mil peles
per negoci "floreixent"."
(A nosaltres, de tenir-les,
no ens enganxarien pas,
i creiem ésser tan homes...
però més vius que l'anunciant.)

Dimecres

L'Ajuntament no aprova
que s'augmentin les tarifes
que fa poc van anunciar
autobusos i tramvies.
Sols hi hagué un regidor
que ho trobà "la mar" de bé.
(Deu ésser dels que gastaren
amb taxis uns quants milers...)

Dijous

...Però les tarifes s'apugen;
l'Arruga es veu que és tossut

"El Verdugo de Sevilla"

—I quina porra n'abilla, "este flamenco señor!..." Es "el Verdugo de Sevilla" o el ministre de Governació?

no li fa gens de pô el poble
ni l'actitud de ningú.
Proposem per aquest home
el títol de "Dictador",
que amb tant d'encert s'ha guanyat,
i se li toqui el crostó.

Divendres

Macià és rebut "triomfalment"
a la capital d'Espanya;
gràcies a Déu que han "comprès"
que no som pas gent estranya!
Ja està "entregat" l'Estatut;
veurem, ara, lo que passa,
com entenen la lleialtat
i... si el tiren a la bassa.

Dissabte

El poble ja reacciona;
ningú vol pagar l'augment
que han posat els autobusos,
i es rebella dignament.
Sovintegen les baralles,
hem sentit mil discussions,
però tothom viatja gratis;
no s'entenen de raons!

Diumenge

Una setmana de calma!
Cap més vaga; què és estrany!
("Ojalà" així tiréssim
uns quants mesos o uns quants anys!)

DOMÈNEC DIUMENGE

—Ha arribat tard, però ja la tenim, i ben arreglada...

La venda ambulants

Ja hem dit infinitat de vegades que la venda ambulants a la nostra ciutat era un abús. No se'ns amaga que suprimint-la, hi haurà molta gent que posarà el crit al cel i promourà soroll. Però cal acabar-la. I l'Ajuntament té el deure de tractar-la amb tot l'interès que mereix cosa de tan cabdal importància.

Els nostres carrers estan farcits de venedors de tota mena, que dificulten en absolut les transaccions en els comerços i botigues. Tal com està ara la cosa, sols ven el que va amb el paquet o cove pels carrers; i dintre les cases els amos i dependents fan la manilla.

Hem estat els primers en protestar-ne i no volem deixar de comentar-ho novament. Precisament perquè estem establerts en el lloc més cèntric de la ciutat, podem parlar-ne amb justificat motiu. A Barcelona, als seus ciutadans, no passa un minut sense que un o altre els ofereixi alguna cosa. No cometeu la imprudència d'asseure-us en les taules d'un cafè, perquè haureu de fugir-ne cuitacorrents. No ho feu tampoc, en cap de les cadires de la Rambla, perquè en sortireu atabalats. Si voleu estar tranquils, no us mogueu de casa, poseu-vos en samarreta i calçotets al balcó i canteu "La Negra". Es econòmic i els vostres nervis no s'alteraran.

Serà suprimida la venda ambulants? L'Ajuntament té la paella pel mànec, però ens sembla que té por, com en totes les coses. Tenim a la Casa Gran una colla de gent que no es cansa de dictar ordres, però que no té cap interès en fer-les complir.

I no costa res dir que un és inepte, ciutadans; al seu lloc hi pot anar qui tingui més energia!

JORDI MAS

El guarniment dels carrers de Gràcia

La vila de Gràcia sempre s'ha distingit per la competència en el guarniment dels seus carrers durant els dies de la festa major.

Indubtablement l'esforç que realitzen els veïns del carrer de Santa Eugènia és digne de tot elogi. Esforç que sempre els compensava l'orgull d'obtenir el primer premi.

Però ve't ací que una vegada era un rei... vingué la dictadura, i en un carrer s'hi posaren mils banderetes monàrquiques, es tocà la "marxa reial", es donà "coba" a la U. P., i aquest carrer injustament obtingué el tan desitjat premi.

Els veïns del carrer de Santa Eugènia, mentre durà la dictadura, es van abstenir de guarnir el carrer.

Les coses han canviat, i aquest any han tornat a la batalla.

Tota la Premsa i el veïnat de Gràcia ha indicat amb preferència el nom d'aquest carrer com a candidat al primer premi, però ees veu que el jurat, o bé per conveniències personals, o per alguna altra causa, no ha tingut el mateix criteri.

El que ha de tenir un jurat, abans que rancúnies personals o de veïnat, és imparcialitat. On és la imparcialitat del jurat d'aquest any? Veritablement, no la veiem enlloc.

Llastimosament, segueix imperant la coacció, com en aquells temps podrits que ja han passat a la història.

I nosaltres que creïem que tot havia canviat.

"Parte Oficial"

"La tranquilidad es completa en todo el país".

L'Alcalde accidental s'ha empipat perquè la setmana passada L'ESQUELLA DE LA TORRATXA va dedicar-se a criticar les excessives despeses de taxis de certs regidors. I va publicar una nota en un diari, nota que ja coneixíem, però que no rectifica la quantitat gastada; contràriament, encara la justifica. Ja és sabut que dient-se les veritats es perden les amistats. Però no ens fiquem en camises d'onze vares, i anem a lo nostre.

A l'Ajuntament s'empipen, ara, perquè se'ls critica la seva desastrosa gestió. No se saben acabar que, nosaltres —com molts altres—, republicans, els combatem. Precisament per això, perquè som republicans, tant com ells, ens dol haver-los de criticar la seva gestió. Però els interessos de la ciutat són sagrats, i tant si governen monàrquics com republicans, si ho fan malament, els hem de combatre. Entesos?

I anem ara a una altra cosa.

La Companyia de tramvies i autòmibus va anunciar uns augments en les tarifes. L'Ajuntament ha nomenat una Comissió per tal de veure si tenen lloc els augments, i ha donat un termini a aquesta Comissió per tal que dicta-miní. Però la Companyia, l'endemà mateix, posà en vigor les noves tarifes, i l'Ajuntament va haver de tornar a cridar l'atenció a la Companyia, que se'l va escoltar com si sentís ploure.

Mentrestant, el públic, ben atinadament, es negava a pagar els augments i viatjava de franc. (Cal persistir-hi, eh?)

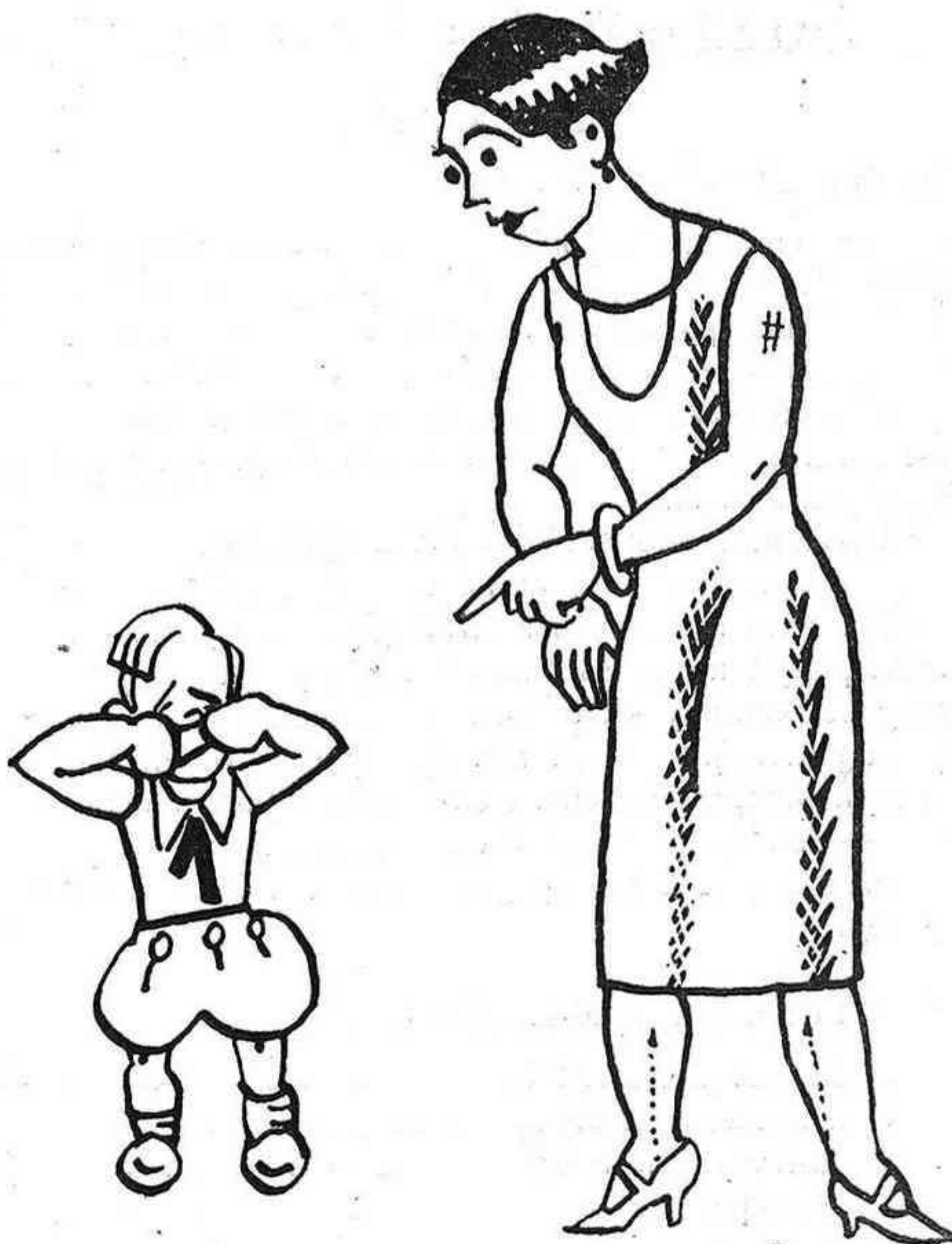
I ara prèguntem nosaltres. Per què s'empipa l'Ajuntament si un periòdic critica la seva gestió, si aquest mateix Ajuntament és impotent, no té autoritat per fer respectar els acords que pren? Estem segurs que, amb representació menys esquerrana, a la Casa Gran, la Companyia d'Autòmibus s'hauria guardat prou de fer el que va fer. Però ara, amb una colla de senyors allà dins que el que menys els preocupa és l'interès d'administrar-nos els cabals, no la Companyia, qualsevol cira-botes de la Rambla, es rebel·larà a les seves ordres. I, ni els bans, ni les ordres, ni les ordenances, ni els gestos de fatxenda de certs regidors, no faran por a ningú.

Nosaltres aconsellem als ciutadans que no paguin cap augment en les tarifes de tramvies i autòmibus, malgrat l'Ajuntament les aprovi, QUE TOT POT ÉSSER. Si els regidors van en taxi fins a rentar-se els peus, a nosaltres, almenys, que ens quedi el dret d'anar-hi en autòmibus o tramvia.

A veure quan serà que el senyor Aguadé donarà fe de vida com alcalde.

Ja és hora que es decideixi a no ésser alcalde nominal tan sols.

Les sessions de l'Ajuntament, per què no es celebren al Saló de Cent? Perquè el poble no s'assabenti tan aviat dels negocis bruts dels nostres regidors?

—Per què plores?

—Jo vui que el papa sigui regidor. Jo vui anar amb autooo!!!..

Catalunya confiada, ha portat ja l'Estatut...
Ens hi juguem un vermut que el torna... altra vegada...
(Aprovat, eh? Cal deixar les coses clares.)

Suggerències i estampes del camp

PETIT DESCOBRIMENT

Ací, en aquests pobles de marina, no veig finestral gòtics. En aquests pobles de marina els carrers són nets, les cases blanques. Però no hi ha finestral gòtics.

Recordeu, en canvi, aquells pobles de l'interior, en els quals cada masia té, almenys, un finestral gòtic. I com més negres i bruts i abandonats són els pobles, més finestral gòtics hi ha.

Un amic humorista en dona l'explicació:

“—Si, home; els gods no es banyaven.”

Per això no hi ha finestral gòtics als poblets de marina: perquè a ells els plavia més un paisatge aspre i ferreny de muntanyes i boscos. Així, quan algú es queixava de la pudor que devien fer, ells, que no volien confessar la seva manca d'higiene, s'excusaven hipòcritament:

“—Com que ací dalt estem tan malament d'aigua!...”

Exactament com els gods d'avui. Perquè encara en queden.

ELS TREBALLS DEL DIABLE

A Martorell he vist una noia bonica, una noia bonica com un sol. I, contemplant-la, he pensat en el diable—no és pas estrany pensar en el diable mentre hom contempla una dona—que aquí a Martorell, en una nit, va construir un pont.

El diable té mala fama: compra ànimes, porta la gent a l'infern, els desvia del camí del cel, s'apareix entre focs artificials i pudor de sofre, espanta les velles i les criatures. Sobretot, això de comprar ànimes li ha estat molt criticat.

Però jo penso: si el diable és llest i espavilat com diuen, per què dedica les seves energies a un comerç poca-solta com aquest de comprar ànimes? Voleu dir que val la pena de comprar-les?

Altrament, jo crec que tot això són calúmnies, calúmnies dels catòlics, que no estan contents si no poden malparlar d'algú.

Són molts els pobles que tenen un pont del diable. Si el diable es dedicava—com qualsevol diputat influent— a dotar de ponts els pobles, no li devia quedar pas temps de dedicar-se a una cosa tan ximple com comprar ànimes.

Un home que construeix ponts amb tant d'aler, és de suposar que tingui més bon sentit.

LA NOIA DEL PAIAMA BLAU

Aquesta és una platja honesta, tranquil·la, burgesa. Hi ha poca “colònia”, però la poca que hi ha compleix per la que no hi ha, i és l'alcaloide de la cursileria, la cursileria elevada a la quinta potència.

Mai com en aquesta pobra gent—que aquí vénen a fer el senyor, i a Barcelona moren de gana—no havia vist tan exacerbada l'esperit de classe. A mi no em saluden perquè parlo amb els pescadors.

Aquest matí una noia ha comparegut a la platja vestint un elegant paiama blau de seda.

Era una noia bonica, distingida, que podia lluir sense por la seva anatomia. I tots aquests cursis—que tenen una anatomia renyida amb l'estètica—s'han escandalitzat.

S'han escandalitzat perquè la noieta bonica anava més tapada que ells!

UN DESPERTAR TERRIBLE

Aquest matí del divendres, a punta de dia, m'han despertat uns crits terribles, esgarrifosos, que omplien l'aire dolç de l'alba i el silenci del poble d'un alè de tragèdia.

Jo, no ben despert encara, he cregut que es tractava de la desesperació d'un monàrquic.

Però, no; era que, sota els porxos de l'Ajuntament, mataven el porc.

LLUÍS CAPDEVILA

El “dependiente de escritorio”

El “dependiente” ha de tenir bona lletra; ha de saber fer “A” amb ques llargues i ben recargolades i “J” amb acció d'estar ballant el “can-can”. Si no és així, està perdut, és home a l'aigua i és tractat amb menyspreu, i com un desgraciat. Ademés, ha d'ésser ràpid en “càlculos”. Un dependent que no fa jocs malabars amb els números, és un plaga, un esguerrat de l'ofici. No serà mai res.

Ha d'anar ben vestit, car de no ésser així, enlloc trobarà feina, i enlloc el voldran. Però com que el sou acostuma a ésser migrat, l'home ha de posar tot el seu enginy en fer compatible una cosa amb l'altra. Els colzes de l'americana es foraden? Un sargit ben fet, una miqueta planxat, i l'home satisfet. Com que està assegut tot el dia, és clar!, la part posterior dels pantalons semblen miralls, i com que això no està gens bé, han de rebre molt sovint la càlida carícia de la planxa.

Com que tot el dia està engabiada, el dependent sempre fa cara de malalt, els seus ulls són tristos i el seu rostre pàl·lid per manca de contacte amb l'aire i el sol. En caminar, les cames no les posa dretes com cal, acostumades a estar plegades a la cadira, un dels instruments de treball.

L'home que a les nou del matí va posant-se els punys pel carrer, no falla mai: és un “escribiente”. És un detall característic.

Quan tot treballant té una equivocació, fa tots els possibles perquè el director no se n'adoni; però aquest, que és una mena de “fielato”, no li passa res per alt, i li diu el nom del porc. El pobre dependent ha de suportar un xàfec d'insults i paraules gruixudes. Malgrat això, no vol sindicar-se. Li sembla que això no fa per ell; “és cosa d'obrers”—diu—. Pobret!

La seva vida és trista; però ell no s'ho creu així.

EL NOI GRAN

Premis de l'Ajuntament

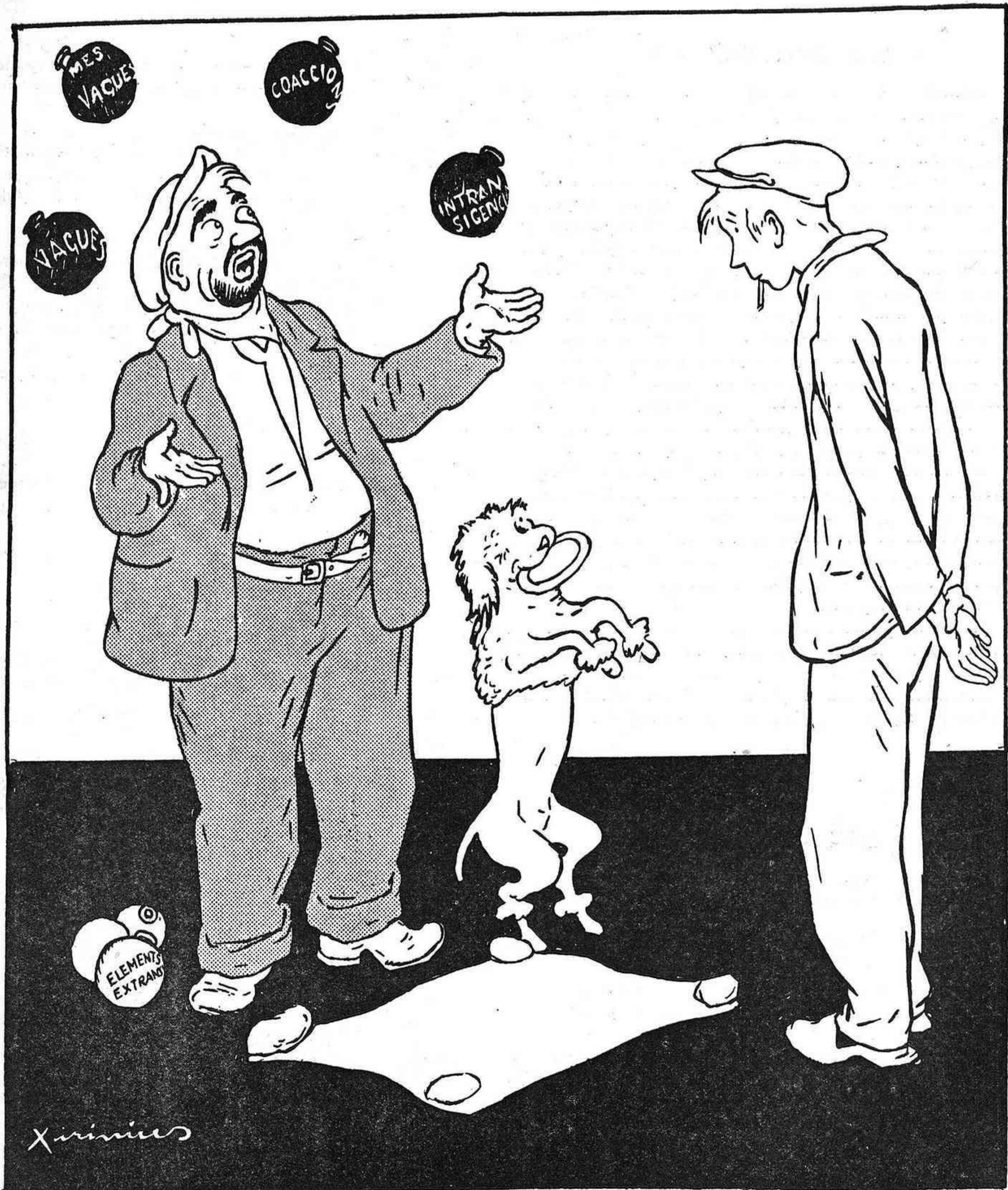
Cada any, per la festa major de Gràcia, l'Ajuntament té per costum donar uns quants premis als carrers que més es distingeixen pel seu adornament. Volem creure que la unanimitat de què parla la nota oficiosa és veritat, però d'aquestes unanimitats oficials en tenim proves tan diverses!

En fi, acceptem que els premis hagin estat repartits amb justesa i que tot vagi com una seda. Després vindran les patacades per cobrar els ínfims impostos atorgats. Perquè les coses de l'Ajuntament costen tant de cobrar!

No hi hauria manera de simplificar-ho un xic i que no s'haguessin de fer tantes voltes per les oficines municipals?

BIBLIOTECA DEL BARCELONÉS

La situació actual

Macià-Madrid-Estatut

Tots sabem el triomfal viatge de Macià. Des de que va sortir de la nostra estació de França fins que va arribar a la ex-“villa y corte”, no cessaren les mostres d'afecte. I allà baix fou igual. La por d'una rebuda sorollosa no va existir. Ho celebrem, certament.

L'Estatut fou lliurat al President del Consell. Ell l'ha

—Sabeu que és molt difícil, aquest joc?
—Què vols fer-hi? Bé haig de menjar!

lliurat ja a les Corts. Esperem ara que s'estudii, discuteixi i aprovi, i dintre de poc puguem dir que l'administració autònoma de Catalunya serveix per quelcom més que per dir-ho des d'un setè pis de la Via Laietana o des de darrera els vidres d'una balconada de la Plaça de la Cucurulla.

Macià-Madrid-Estatut és el nou itinerari de tot un poble. Unificació de partits, pensament idèntic, tots hem de seguir-lo.

La beneficència

Hem llegit en un diari la protesta que han fet els qui estan sense feina. Consta que no diem els "sin trabajo", perquè d'aquests, sortosament, ja no se'n parla gaire, es veu que tots ja estan col·locats i van tips.

Segons llegim, doncs, el nostre Ajuntament té en el pressupost una consignació de tres milions de pessetes anuals. On van a parar aquestes pessetes? Nosaltres, com som xafarders, voldríem saber-ho i, tota vegada que els actuals administradors de la ciutat són homes francs i amants de les estadístiques, no vindrà pas d'una més: que la publiquin a la Premsa per a coneixement de tothom.

La Generalitat té establerta una borsa del treball. Creiem que fins i tot es preocupa de la Beneficència. L'Ajuntament, pel que es veu, també. Hi ha un bon nombre d'entitats religioses i particulars que els agrada fer bones obres. Però, entre tanta gent de cor noble, ¿és possible que a Barcelona quedi ningú sense menjar?

Es dolorós dir-ho, però l'assumpte aquest no està encarrilat. Entenem que s'hauria d'anar a la unificació de la Beneficència. Que se'n cuidés una sola entitat oficial i que fos controlada la seva gestió. Així, estem segurs, no es quedaria ningú amb àpats endarrerits i, si algun n'hi hagués, no tindria dret a protestar davant els diaris, ni les autoritats, ni el poble.

Ja sabem que és una cosa que no s'arranja en un dia, però fa anys que dura el desgavell, i si qui té diners i organització per fer-ho no en pot treure l'entrellat, que ho digui. Altres n'hi haurà que amb bona voluntat s'hi dedicaran i eixugaran llàgrimes i ompliran estòmacs.

JOAN TRULLÀS I RIERA

Què en sortirà?

La qüestió palpitant d'aquesta setmana ha estat l'augment de tarifes que han tingut lloc en els autobusos de la ciutat.

La companyia, sota el pretext que va augmentar els jornals als seus treballadors, i que les millores concedides li costaven no sabem quants milions, s'ha posat "farruca", i vol que l'augment aquest, per comptes de pagar-lo ella o els seus accionistes, el paguem nosaltres.

El públic va protestar-ne des del primer moment. Hi havia persones que no estaven conformes amb l'augment, que no es negaven a pagar l'import del seu viatge tal com havia estat sempre, sinó que no volien que la companyia els prengué el pèl. I sovintejaven les discussions amb els cobradors, era cridada la policia, passava detingut el ciutadà i per cinc cèntims li tocarà perdre unes quantes hores al jutjat, i ésser molestat barroerament.

Ara, bé; hi hagué una entrevista amb l'alcalde accidental, el qual fou assabentat que la companyia emprava aquests medis persuasius, i la gerència de la companyia. Aquesta digué que no havia augmentat res, que ella tan sols s'havia limitat a cobrar el què havia estat autoritzat uns quants anys enrera. Es a dir, que amb molta galanteria i "política" va contestar que l'Ajuntament es posés la llengua allà on li cabés.

Nosaltres, que hem tingut ocasió de viatjar aquests dies amb els autobusos, hem estat de sort trobant per cobradors homes conscients que no s'han sentit "valents" i no ens han fet detenir. Però així com nosaltres ens hem

negat rodonament a pagar una diferència de tarifes que no han de persistir, altres, coaccionats davant l'espectacle que alguns cobradors donaven, pagaven i es deixaven timar.

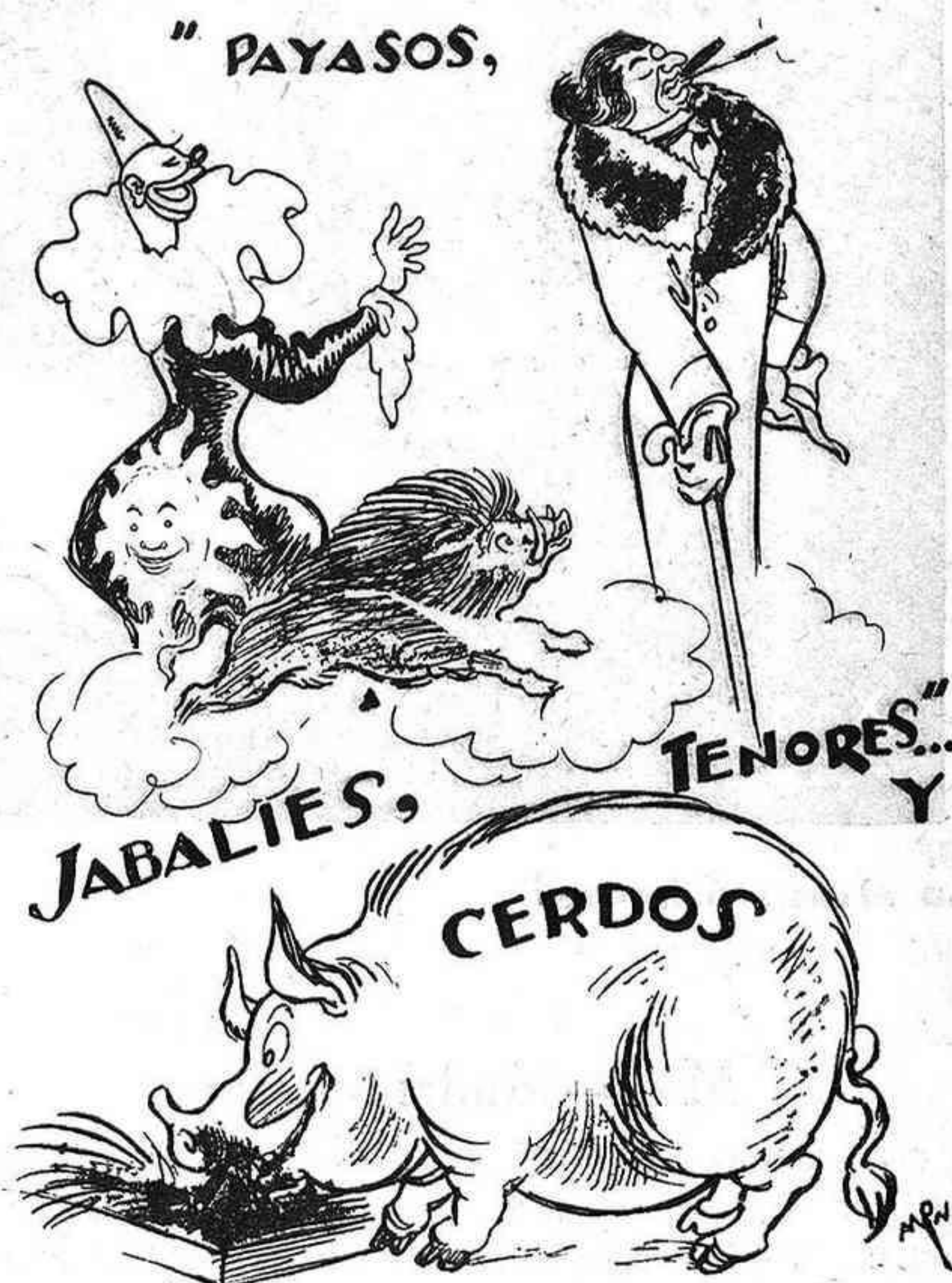
Hi ha hagut cobradors que han abusat de la seva "autoritat". Hi ha hagut policies que han fet el mateix. (Creiem que els agents se n'havien d'inhibir d'aquest afer, per tal com era d'Ajuntament.) I l'últim, sempre, el públic, s'ha vist trepitjat.

Trobem estrany, però, que cap referència oficiosa hagi estat donada per l'Alcaldia sobre l'afer. Serà perquè el senyor Casanoves, en aquest assumpte, té por de ficar-se de peus a la galleda? O que tenen por de fer respectar unes tarifes per una companyia poderosa? Sigui la que sigui la causa, Barcelona vol saber si ha de pagar o no l'augment. Es a dir, si és de llei que el pagui, perquè ja sabem que a la Casa Gran, viatjant amb auto, poc els interessa que nosaltres paguem augments.

El senyor Arruga, amb aquest conflicte públic, s'ha guanyat l'antipatia de la ciutat. Nosaltres el creiem un home més sensat, però no ho ha demostrat així, en plantejar aquesta qüestió, quan és més necessària la comprensió i el tacte per a no provocar les ires populars i fer que es resolguin al carrer unes qüestions que podien ésser ajornades.

Finalment, direm que l'augment de jornals ha estat tan irrisori, que no justifica pas el de les tarifes. Però ja ho sabem: l'empresa donarà als seus empleats tres rals més cada dia, i el públic pagarà tres pessetes, que engruixiran el dividend dels accionistes. Tot, abans que passar pel deshonor d'haver d'acceptar l'exigència del públic.

J. T. R.

Creureu fàcilment que això és el cartell d'un Circ Equestre. Us equivoqueu. Això és el Congrés.

El Tartarí barceloní

—Estelrich, el futur “cap” dels “Camisès blanques”.

LA NIMFA CONSTANT, novella de Margaret Kennedy.

A Rafael Tassis i Marca hem d'agrair-li la traducció d'aquesta novella. Bona obra la de Rafael Tassis i Marca. “La nimfa constant” és una novella deliciosa, una novella plena d’“esprít”, d’“humour”. Però també, profundament amarga, profundament dramàtica. Aquests dos sentiments—el de l’alegria i el de la tristesa—hi són lligats de mà mestra. I dibuixats de mà mestra són els tipus de la novella, entre ells Dodd, Tony, Tess, Florence, Jacob, de psicologia complicada i contradictòria.

No coneixíem cap obra de Margaret Kennedy, i aquesta “Nimfa constant” ens ha semblat una gran novella. Tassis i Marca, en traduir-la, ha emprat un català correcte i, sobretot, vivaç i expressiu.

LA RUSIA DE AYER Y LA DE HOY, per E. J. Dillon.

El professor Dillon, avui entre nosaltres, ha estat catedràtic de Kharkoff; director del periòdic “Odesahia Hovosti”; corresponsal del “Daily Telegraph”; amic de Tolstoi; conseller privat del comte Wite; presidí l’enterrament de Dostoiewski.

Es a dir: ha estat un home, a més d’intelligent, independent. Ha escrit articles periodístics, ha escrit llibres. Entre ells aquest, interessantíssim, fred, analític, desapassionat, de “La Rusia de ayer y la de hoy”, en el qual diu coses com la següent: “Si la perspectiva del futuro se transforma en realidad, la Unión de las Repúblicas Soviéticas dominará, dentro de pocos años, a Europa, y aunque no alcancen todo su objetivo en el breve período de tiempo sugerido, Sovietlandia desorganizará muchas naciones y cambiará la faz del continente europeo.”

Visió noblement sentida, noblement vista. Visió intelligent, lúcida.

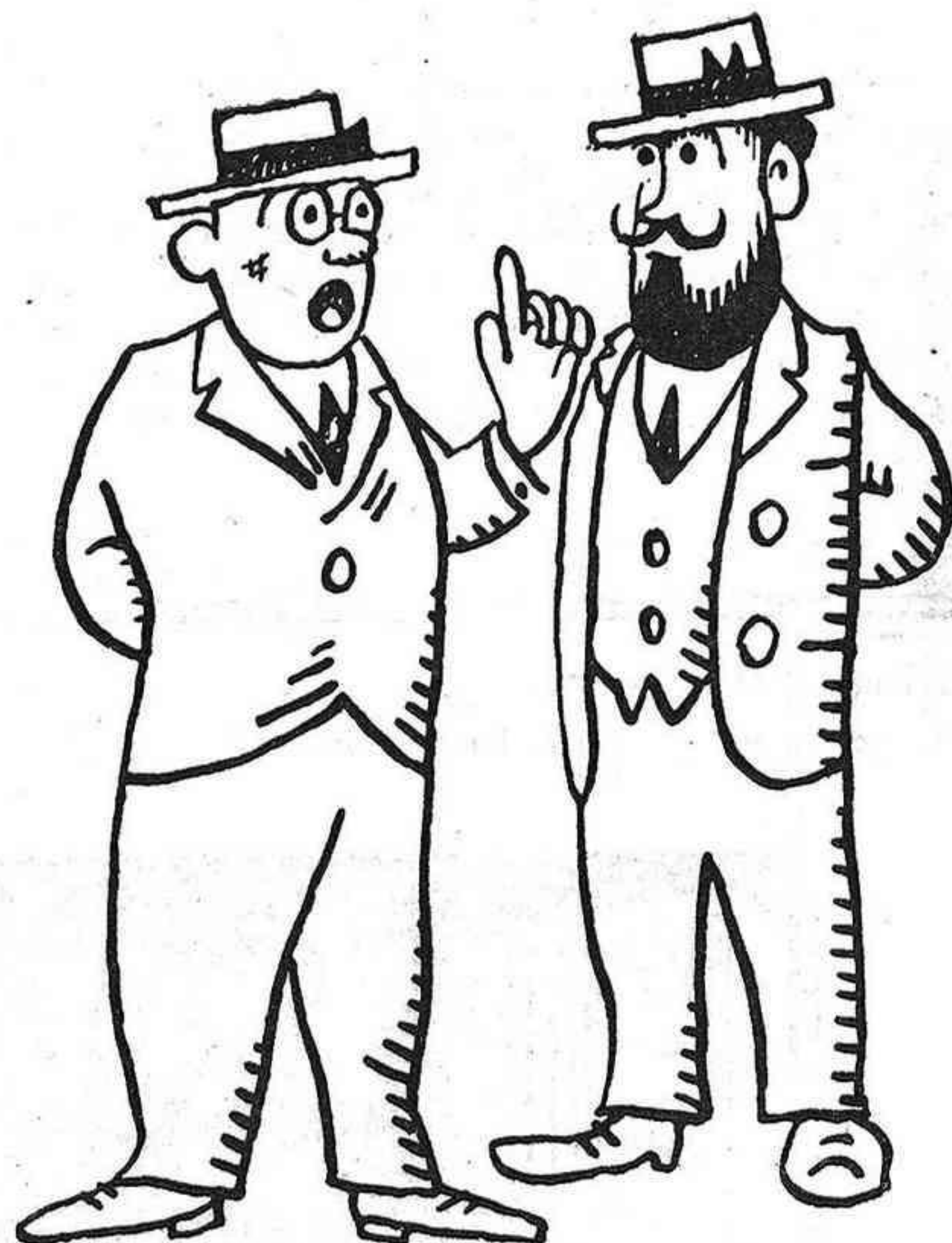
LES NITS DE BARCELONA, de J. M. Planes.

J. M. Planes és un dels nostres joves escriptors de carrera més ràpida. Avui, Planes, és ja un escriptor conegut, popular, solvent. Això no hauria estat possible sense aptituds, sense talent.

Aptituds i talent que demostra en aquest llibre de “Les nits de Barcelona”, que ha il·lustrat d’una manera esplèndida Oleguer Junyent, el gran artista. “Les nits de Barcelona” és un llibre àgil, nerviós, inquiet, que té la mostassa i el pebre necessaris en aquesta mena de literatura. Però només—encert i bon gust d’artista—els necessaris. Si cercàvem una filiació a aquest llibre, l’hauríem de cercar en Paul Morand. Però no us espanteu. No diem això per presumir. Ni amb intenció de perjudicar el llibre. No, no; res d’això: “Les nits de Barcelona”, a més d’intelligent i agut, és un llibre ben català. Barcelona mereixia aquest llibre que, sense aires d’importància, li ofrena Josep Maria Planes.

ELEVACION, novella d’Henri Barbusse.

Novella? Novella, segons el criteri carrincló d’alguns lectors i algun crític, amb argument, amb començ i fi, no. Més

—Ja saps que ja “estampillen” els bitllets?

—Però encara n’hi ha, de bitllets?

Macià i Madrid

“No es tan fiero el león como le pintan.”

aviat poema. No hi ha acció, no hi ha gairebé personatges en aquest llibre de Barbusse, tan diferent als seus anteriors “Le Feu”, “L'enfer”. Barbusse no agafa un personatge, no l'esmol·la, no el sotmet a un estudi psicològic, a un treball de laboratori, com si es tractés d'un conillet d'Indies.

El personatge central d'aquesta novella és l'avió. I després l'aire. I després el dolor humà vist del pla superior en què l'avió posa l'home just i digne que és Henri Barbusse.

ALPHA

Unamuno? Una mona!

Una mona vella i rància i repatània.

Llegim en un diari de Madrid:

“Ha estat tramès al fiscal un fullet de Samblancat titulat “Fuego en la casa de Dios”.

¿“En la casa de Dios”..., diuen?

Deu ésser la redacció de “El Matí”.

✻

“El germà Gassol” ha demanat tres mesos de permís.

Diuen que per tal de posar en vers l'Estatut.

✻

Ja tenim les bases per a la constitució d'un Banc de la Generalitat de Catalunya.

Ja tenim les bases. Ara el que fa falta són les pessetes.

✻

Charlot ha assistit, a Sant Sebastià, a una “corrida de toros” I s'ha sentit flamenc i l'ha trobat magnífica.

Talment com una perfecta “miss” sentimental.

✻

S'ha publicat un llibre titulat “Una història de Josefina Baker”.

Una? Nosaltres creïem que d'històries la Baker en tenia moltes.

✻

Ens han apujat els tramvies...

Ens han apujat els taxis...

Ens han apujat els autobusos...

I, damunt d'això, ens forcen a portar una complicadíssima comptabilitat de línies i tarifes i tiquets i bitllets.

I diuen que encara els hem de donar les gràcies, que estem encara massa ben servits.

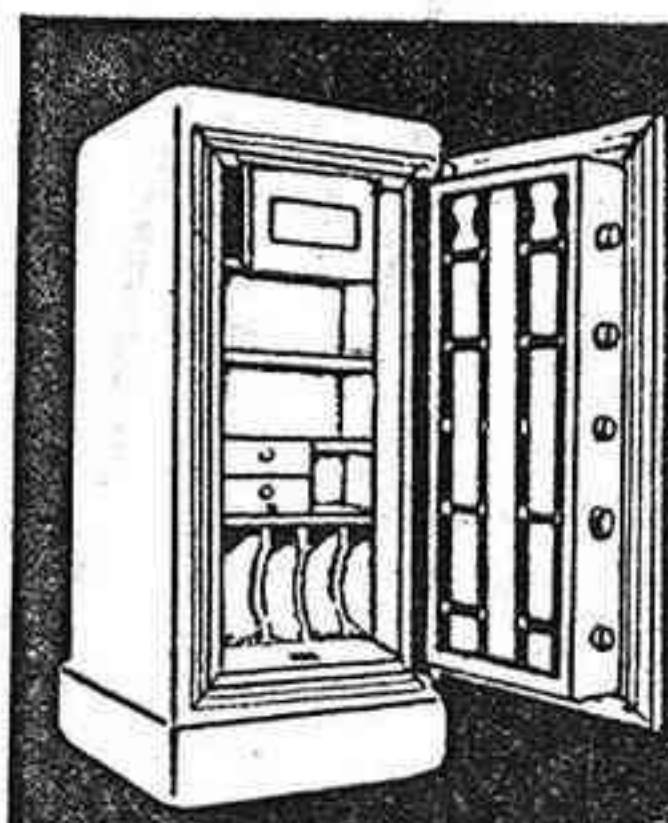
Res, és allò: Cornut i pagar el beure.

✻

El poble de Madrid ha fet una gran rebuda a Macià.

El Parlament li ha tributat un homenatge d'admiració i simpatia.

L'abraçada històrica dels dos presidents a la Generalitat — recordada molt oportunament per Alcalà Zamora — ha donat els seus fruits.

ARQUES “SOLÈR”

INCOMBUSTIBLES E IMPERFORABLES AMB EL SOPLET

ALDANA 3 i 5. BARCELONA TELÈFON 31853

Catalunya agraeix profundament aquest tribut de fraternal simpatia retut noblement al més il·lustre i venerable dels seus fills.

Visca la República federal dels pobles hispànics!

✽

“Quan un poble ha expressat, lliure abassegadorament, la seva voluntat en forma tan concreta, sobre un text constitucional tan exactament definit com l'Estatut català, cap poder públic, ni les mateixes Corts Constituents, no tenen prou autoritat per rebutjar-lo.”

(De “Nosotros”, de Madrid.)

✽

Tenim entès que aquest any serà commemorada esplèndidament la diada de l'11 de Setembre de 1714.

Cal, però, que els organitzadors recabin del governador l'absoluta absència de policies “matalassers” i de la porra.

Serà l'única manera que el poble pugui manifestar-se lliurement i sense intromissions indignes.

✽

Gairebé toca al seu termini la festa major de Gràcia, però no volem deixar d'esmentar els actes celebrats, entre altres llocs, a la Plaça del Sol, que magníficament abillada, fou de les que cridaren l'atenció de tothom.

La joventut hi ha passat la festa major ballant i puntejant la nostra dansa.

✽

En una revista gràfica hi hem vist alguns homes coneguts, practicant algun treball per a “matar” l'estona.

Un ex-ministre anglès hi fa de manobre.

Antoni Maura (el pare dels Maura d'ara), pintava.

Einstein, toca el violí.

Benavente, juga a escacs.

Tanmateix, hi trobem a faltar aquests:

Martínez Anido, “matant” els honrats.

Despujol, torturant-nos a pessics.

Milans del Bosch, decapitant cotoners.

Maura (ministre), tocant el violí.

✽

Fa dies que no promouen aldarulls els “sin trabajo”.

Es que ja treballen tots?

O que els agents provocadors s'han cansat?

Sigui quina sigui la causa, celebrem el retorn a la pau.

✽

S'han augmentat els preus de segons quines barberies.

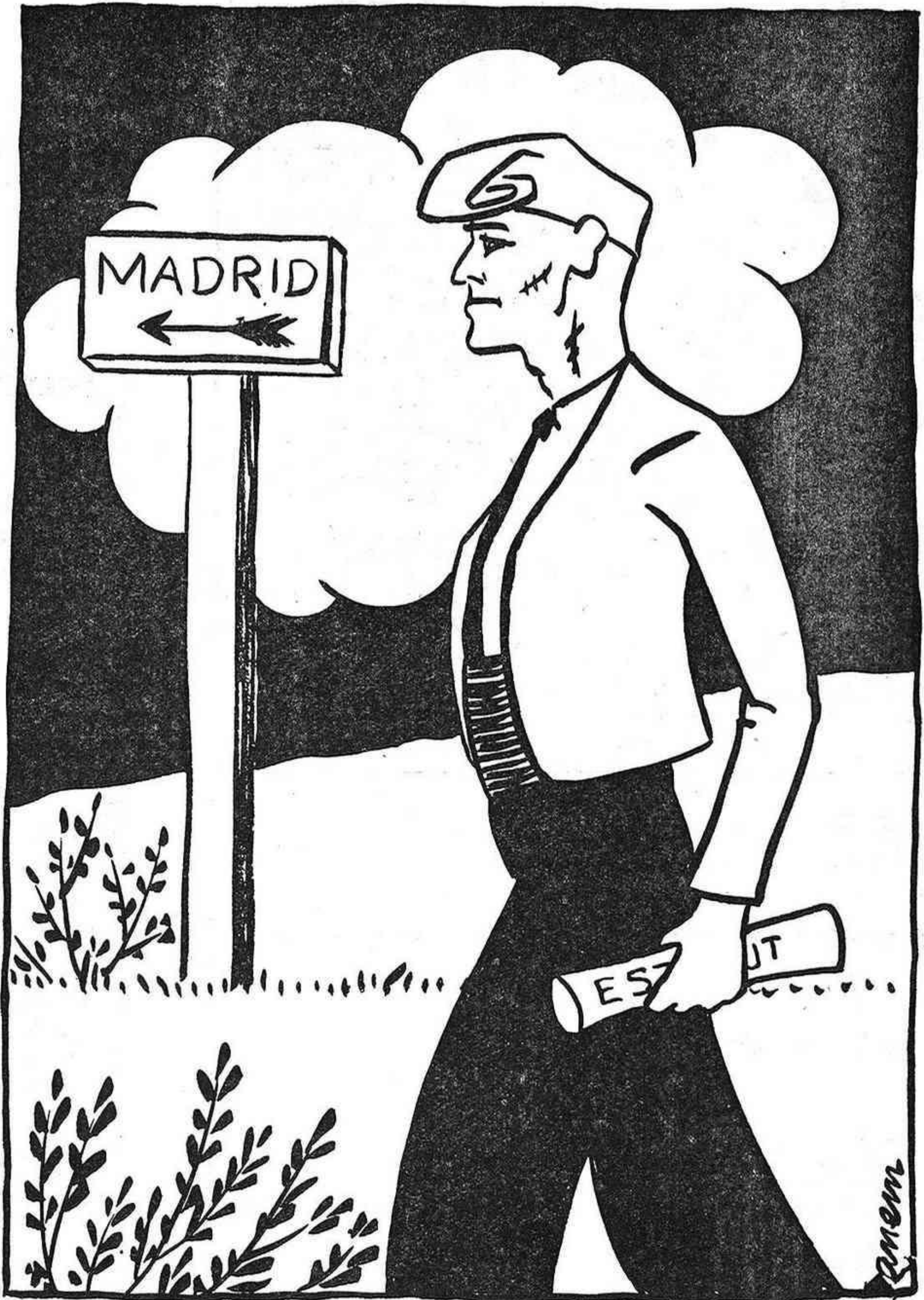
S'intenta modificar els trajectes dels tranvies i autòmibus, augmentant-los, està clar.

Es parla d'apujar-se el pa.

I s'ha, apujat ja, el bacallà.

D'ací vint-i-quatre hores, tornarem a tenir vagues, perquè els obrers no podran menjar.

I Maura només amb els ulls fits a nosaltres i l'Estatut.

—Ja hi podem anar amb tota tranquil·litat. Ja és hora que ens “comprenguin”.

RESPOSTES A DAGADES

D. D. G.—No ens agrada.

M. dels A. S.—Anirà a “La Campana”.

J. M. G.—No heu estat, tampoc, encertat.

R. F. J.—Escriviu millor que no dibuixeu. Persistiu en lo primer.

D. B. M.—Anirà.

A. G.—El vostre dibuix és poc expressiu.

M. H.—La intenció la creiem bona, però de l'article no podem pas dir igual.

Vallès.—Potser n'aprofitarem algun.

Imp. “L'Esquella” i “La Campana”, Om, 8. -- Barcelona.

VIES URINÀRIES

Impureses de la sang - Debilitat nerviosa

Prou sofrir inutilment de les dites malalties gràcies al meravellós descobriment dels

Medicaments del Dr. SOIVRE

Vies urinàries: *Blenorragia* (purgacions), amb totes les seves manifestacions, *uretritis*, *prostatitis*, *orquitis*, *cistitis*, *gota militar*, etc., de l'home, i *ovulitis*, *vaginitis*, *metritis*, *uretritis*, *cistitis*, *anexitis*, *fluixos*, etc.; de la dona, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb els **Catxets del Doctor Soivre**. Els malalts es guareixen ells sols, sense injeccions, lavatges, ni aplicació de sondes ni bugies, etc., tan perillós sempre i que neces-

siten sempre la presència del metge, i ningú no s'assabenta de la seva malaltia. Venda: 5'50 ptes. caixa

Impureses de la sang: *Sífilis* (avari), *eczemes*, *herpes*, *ulceres varicoses* (llagues de les cames), *erupcions escrofuloses*, *eritemes*, *acne*, *urticària*, etc., malalties que tenen per causes humors, vicis o infeccions de la sang, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les **Píndoles depuratives del Dr. Soivre**, que són la medicació depurativa real i perfecta, perquè actuen regenerant la sang, la renoven, augmenten totes les energies de l'organisme i fomenten la salut, resolent, amb poc temps, totes les úlceres, llagues, grans, floronscos, supuració de les mucoses, caiguda del cabell, inflamacions en general, etc., restant la pell neta i regenerada, el cabell brillant i abundant, no deixant a l'organisme rastre del passat. Venda: 5'50 ptes. flascó.

Debilitat nerviosa: *Impotència* (manca de vigor sexual), *polucions nocturnes*, *espermatorrea* (pèrdues seminals), *cansament mental*, *pèrdua de la memòria*, *mal de cap*, *debilitat muscular*, *fatiga corporal*, *tremolors*, *palpitacions*, *trastorns nerviosos de la dona* i totes les manifestacions de la *Neurastènia* o esgotament nerviós, per crònics i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les **Gragees potenciàls del Dr. Soivre**. Més que un medicament són un aliment essencial del cervell, medulla i tot el sistema nerviós. Recomanades especialment als esgotats, a la joventut, per tota mena d'excessos (vells a cap edat), per a recobrar íntegrament totes les seves funcions i servir fins a l'extrema vellesa, sense forçar l'organisme, el vigor sexual propi de l'edat. Venda: Pesseïtes 5'50 el flascó.

Venda a les principals farmàcies d'Espanya, Portugal i de les Amèriques

NOTA.—Tots els pacients de vies urinàries, impureses de la sang o debilitat nerviosa, adreçant-se i remetent 0'50 ptes. en segells per al franquex a *Oficines Laboratori Sókatarg, carrer del Ter, 16. telèfon 544 S. M. Barcelona*, rebbran gratis un llibre explicatiu sobre l'origen, desenvolupament, tractament i guariment de les dites malalties.

*Els millors discos
són els de*

La Voz de su Amo

Companyia del Gramòfono, S. A. E.

Demaneu-los per tot arreu

Si voleu menjar bé
aneu al restaurant

GRILL-ROOM

ESCUDELLERS, 8

Lloc predilecte
dels gurmets

PAPEL
DE
FUMAR

BAMBU

LLIBRERIA ESPANYOLA D'ANTONI LOPEZ

Rambla del Mig, número 20

BARCELONA

Telèfon número 18692

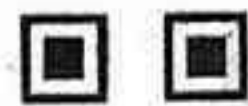

IGNACIO DOMÉNECH

160 PLATOS DE ARROZ

Unico libro dedicado exclusivamente al arroz y a lo mucho que con él puede componerse. Sirve de tema a las recetas más en boga de los típicos platos de arroz españoles e internacionales

Precio: 6,50 ptas.

GREGORIO MARAÑÓN

Tres ensayos sobre la vida sexual

Precio: 5 pesetas

Mónita secreta

Instrucciones reservadas de la Compañía de Jesús

Precio: 1 peseta

El culto al desnudo

por ROGER SALARDENNE

Precio: 5 pesetas

DOCTOR KOENHLI

Novísimo arte de amar

Precio: 3,50 pesetas

Mapes i Guies Michelin

PER

AUTOMOBILISTES

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem de pèrdues si no es remet, a més, 30 cèntims per a certificat. Als corresponents se'ls atorguen descomptes

La mala herba

—No hi ha més remei que fumigar-ho tot. El foc tot ho purifica!